

Jaroslav Goldschmied: 125 – 90 – 60

Tři čísla uvedená v titulku nejsou míry, ale jubilea, která si letos připomínáme v souvislosti s životem a tvorbou „dělníka rytiny“, jak byl někdy nazýván, prvního českého tvůrce, který ryl poštovní známky do oceli, Jaroslava Goldschmieda. Jeho dílo na poli grafickém je dosud známo jen zčásti, a ještě méně se toho ví o jeho osobním životě a o prostředí a okolnostech, v němž a za nichž tvořil. Nepochybně to souvisí se skromností, která byla jeho výraznou vlastností, a s láskou k práci, která ho naplňovala natolik, že necítil potřebu se prosazovat.

FRANTIŠEK BENEŠ

Jaroslav Goldschmied se narodil před sto pětadvaceti lety. Jeho tvář filatelisté znají z poštovní známky Pof. č. 2573 z roku 1982, která vyšla vlastně i jako připomínka páteho výročí jeho skonu.

V mladších letech je jako rytec zobrazen na olejomalbě snad z konce třicátých let, o níž se traduje, že jejím autorem byl ruský malíř žijící v Praze.

Základní životopisná data nalezneme v článkách k jeho 80. a 85. narozeninám, v časopisu Filatelie číslo 18/1970 a 16/1975.

V prvním tehdejší vedoucí oddělení známkové tvorby ministerstva spojů Rudolf Fischer spíše naznačuje témata, která by určitě byla zajímavá pro tehdejší čtenáře – a tím více dnes pro nás. Ve druhém Karel Habr (což byl pseudonym Jaromíra Hořce-Halbhübara, básníka, disidenta, chartisty a nadšeného filatelisty-razítkáře, který díky tomu mohl za normalizace publikovat alespoň

Rytec z Poštovské ulice

Práci na stroji v továrně vyrobil Jaroslav Goldschmied. V pozadí je vidět nástroj, který používá k rytině.

Je to zvláštní náhoda, že JAROSLAV GOLDSCHMIED, jehož rytcem práce je několik desetiletí spíše s malými poštovními známkami, narodil se před stoosmdesáti lety na botovského továrny, ale zatím v otcevo podniku dít. Právě to bylo habadě, a hlavně o doktoru, který byl rytcem, který se v roce 1918 taky v Grafické umění hledaly se možnosti i jiné. K tomu známek se náhoda také říká, že A. Habr stvořil pár známek od Goldschmiedova rodiště. A tam

ve Filatelii) přibližuje Goldschmiedův život z osobní stránky. Po čtyřiceti letech se nyní na toto téma podíváme znovu a přiblížíme si jej nejen slovem, ale i obrazem.

Jaroslav Goldschmied se narodil 14. srpna roku 1890 v Praze, v Poštovské ulici. Kdybyste ji hledali na mapě, není to dnešní Poštovská ve Vysočanech, kolmá na Kolbenovu, ale starobylý název staroměstské ulice, kterou projížděla pošta z Malostranského náměstí do Vítězné. Název získala v 17. století a byla značně dlouhá – skoro od Karlova mostu až k Dobytčímu trhu, dnes Karlovu náměstí, největšímu u nás a jednomu z největších v Evropě. Goldschmiedovi bydleli v její severnější části, přejmenované roku 1898 na Karoliny Světlé.

24. srpna 1890 byl novorozenec pokřtěn jako Jaroslav Josef v nedalekém gotickém kostele U sv. Jiljí, jehož základy pocházejí z první poloviny 13. století. Kostel má slavnou historii, kázávali tu Milíč z Kroměříže a sv. Jan Nepomucký, přijímalo se zde pod jednou i podobojí, v 17. století tu dominikáni přistavěli rozsáhlý klášter. Kostel vyzdobil malíř V. V. Reiner, známý nám z padesátikorunového aršíku České barokní umění z roku 2001; ten je tu i pohřben.

Jako zkoušená porodní bába je v Jaroslavově křestním listu uvedena Terezie Dvořáková, kmotry byli Josef Svoboda a Marie Voglsangová, zjevně příbuzná maminky, u níž je uvedeno stejné rodné příjmení. Oba rodiče pocházeli z rodin truhlářů. Otec Josef, rytec, narozený v Pohoří na Sedčiansku (což pak byla domovská obec i pro JG), byl synem Jana Goldschmieda, truhláře, a Marie, rozené Novákové. Maminka Justina, rozená Voglsangová, z Prahy, byla dcerou Karla Voglsanga, truhláře, a Marie, rozené Šulové (stálo by za to vypátrat, zda nejde o vzdálené příbuzenství s Jaroslavem Šulou, slavným filatelistou a znalcem – ale to by už byla opravdu velká náhoda!).

Kraj	<i>Tubovský</i>	Křestní knihy št.	<i>86. Hala 1878</i>
Ústř.	hejtmanství <i>Sedčianský</i>	číslo	<i>977. 86. prosed.</i>
Rediše	<i>Prácheň</i>		
Křestní list.			
Den, měsíc a rok	Den	<i>dvacátého prosince 1859</i>	<i>1859</i>
	čas	<i>dvacátého prosince</i>	
Kdo křtí	<i>P. Tomáš Foglar, kaplan.</i>		
Pokřtěného	jméno	<i>Josef Goldschmied.</i>	
	adoblatná	<i>hauliches</i>	
Otec	<i>Jan Goldschmied, truhlář, bydlící v Pohoří, jeho manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří, jeho manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří, jeho manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří.</i>		
Mamka	<i>Marie, manželka Deira P. Prokopa Nováka, rozená Dvořáková, bydlící v Pohoří, její manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří, její manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří.</i>		
Kmotři	<i>Josef Svoboda, rytec, bydlící v Pohoří, jeho manželka Marie, rozená Svobodová, bydlící v Pohoří, její manželka Marie, rozená Svobodová, bydlící v Pohoří.</i>		
Baba	<i>Antonie, manželka Prokopa Nováka, bydlící v Pohoří, její manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří, její manželka Marie, rozená Nováková, bydlící v Pohoří.</i>		
Farní úřad	<i>Prácheň, dne 24. prosince 1859.</i>		

Díky dochovanému křestnímu listu Jaroslavova tatínka se na historii rodiny můžeme podívat ještě dále do minulosti. Ten se narodil těsně před Vánocemi, 20. prosince roku 1859, a pokřtěn byl o den později jako Josef v jihočeské Jistebnici. Byl synem už zmíněného Jana Goldschmieda, truhláře v Pohoří, jehož otec Josef z Malých Zběšiček na Písecku byl rovněž truhlářem (pro zajímavost, ve Zběšičkách měl velkostatek Václav Havel, dědeček našeho pozdějšího prezidenta republiky). O Jaroslavově babičce se uvádí, že se jmenovala Marie a byla dcerou Prokopa Nováka, domkáře v Pohoří, a Rosálie, rozené Dvořákové.

Josef a Marie Goldschmiedovi měli pět dětí, a tak se koncem devatenáctého století jistě měli co ohánět. I když Praha 1 a její staroměstská část dnes patří za

luxusní adresu, v níž byty jsou dražší než domy na předměstí a neregulované nájemné tu roste do astronomických výšek, v dobách Jaroslava dětství to byla kolem Vltavy čtvrť obyčejných lidí, spíše chudobná, každoročně čelící záplavám. Povodeň v roce Jaroslavova narození byla obzvlášť hrozná, voda tehdy stoupla o tři metry a řeka strhla dva oblouky Karlova mostu! Goldschmiedovi tu bydleli v zadním traktu bývalého kláštera, jistě i pro nízké nájemné, v němž bylo zohledněno občasná stěhování majetku do vyšších pater, nebo rovnou evakuace na vojenských pontonech před stoupající hladinou tehdy ještě ne zcela regulované řeky. JG později vzpomínal, že jako kluci se na pravidelné povodně těšili, protože se mohli dobrodružně plavit v neckách jako na pirátské lodi. Nešlo ale o jedinou dětskou zábavu, kterou řeka dětem přinášela – v zimě tehdy ještě zamrzala, což musel být pro kluky učiněný ráj. Pražané se tu scházivali a bruslili nebo se jen tak klouzali, u břehů obchodníci nabízeli horký čaj, obyčejný nebo s rumem, a svařené víno. Na kamínkách zvaných bubínky ohřívali párky a pekli kaštany, o které si před sněžením šlo v kapse ohřát ruce. Ledaři tu vyřezávali velké kostky ledu, které odváželi do pivovarů a hostinců; ledoval i Jaroslav Hašek, který nám o tom zanechal vzpomínku v několika svých povídkách.

Když bylo Jaroslavovi pět let, započala v bezprostředním sousedství obrovská stavební akce – pražská asanace, při níž bylo prakticky zbořeno židovské ghetto na Josefově, ale i řada domů na Starém a Novém Městě a v Podskalí. Celkem šlo o 600 budov, což pražskou asanaci řadí mezi největší akce svého druhu v té době v Evropě. Vilém Mrštík jí věnoval svou polemickou práci Bestia triumphans, rozporuplné jsou rozsah asanace a způsob provedení hodnoceny dodnes.

JG na svých grafikách zachytil vícekrát panorama Prahy, jako chlapec jej přitom znal v docela jiné podobě, než jak ho vidíme dnes. Chrám svatého Víta na Hradčanech byl z nemalé části vlastně novostavba, stejně jako střední část Karlova mostu, stržená nedávnou povodní. Josefov tvořilo bludiště úzkých uliček se zchátralými domy a starobylými svatyněmi, podobně Foglarovým Stínadlům. Vltavské břehy byly teprve regulovány, i když na tom blízko jejich bytu vystavěl Vojtěch Lanna kamenné nábrežní už v polovině 19. století. Ani to ale nezabránilo ničivým záplavám, a tento stav jak víme z vlastní zkušenosti - trvá vlastně dodnes.

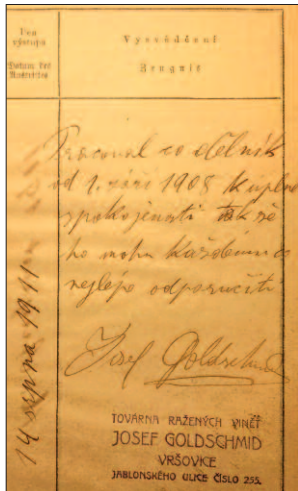
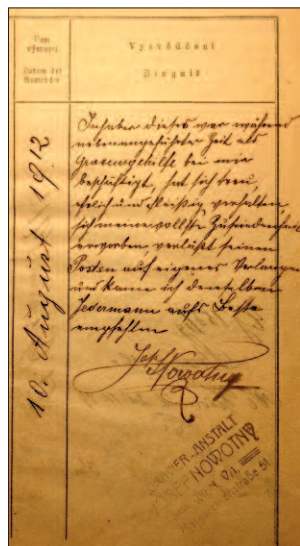
To všechno tu uvádím proto, abychom nepodlehli rozšířené iluzi, že konec 19. století byl u nás idylickou dobou, na kterou lze pohlížet jako na staré zlaté časy. Pro malého Jaroslava a jeho sourozence to jistě byla doba plná dramatických situací, která samozřejmě měla vliv na jeho pozdější názory a postoje.

Josef Goldschmied, Jaroslavův tatínek, nešel ve stopách svých předků – jihočeských truhlářů a tesařů, ale přestěhoval se do Prahy, kde se stal rytcem a medailérem. Ve Vršovcích, v Jablonskému ulici (dnes Rybalkova) číslo 255 měl Továrnu ražených vinět, ve které zaměstnával desítku i více rytců. Bylo tedy docela přirozené, že Jaroslav po ukončení školní docházky sem jako čtrnáctiletý nastoupil do učení, a současně po tři roky navštěvoval odbornou školu ryteckou.

Hořec ve svém článku uvádí, že mu učení otec ani kolegové nijak neusnadňovali. Po vyučení v roce 1908 zůstal ještě tři roky v otcově podniku a v den svých jedenadvacátých narozenin, 14. 8. 1911, převzal vysvědčení, v němž byl jmenován ryteckým tovaryšem. Podepsali ho tehdy Josef Goldschmid jako vyučitel a vršovický starosta Bedřich Herold.

Současně mu tatínek do pracovní knížky napsal hodnocení „Pracoval jako dělník od 1. září 1908 k úplné spokojenosti tak že ho mohu každému co nejlépe doporučiti.“

Jak bylo tehdy obvyklé, po složení zkoušek se Jaroslav vydal do světa, aby získal další zkušenosti ve svém oboru. Rok pracoval ve Vídni, doklad o tom máme opět v jeho pracovní knížce, kam Josef Nowotny, Gravier – Anstalt, působící na Margaretině ulici číslo 51, zapsal 10. srpna 1912 hodnocení.

Po návratu do Prahy hned následující den nastoupil opět do otcovy dílny, kde pracoval až do 1. srpna 1915. Tvořil tu zejména rytiny pro ražené (dnes bychom řekli slepotiskové) viněty, ryl hlavičky dopisních papírů, vizitky, nálepky a další materiály, které tu zhotovovali pro zákazníky z Českých zemí i ze zahraničí. Z té doby se dochovala kniha vzorků, z níž si můžeme o jejich podobě udělat představu.

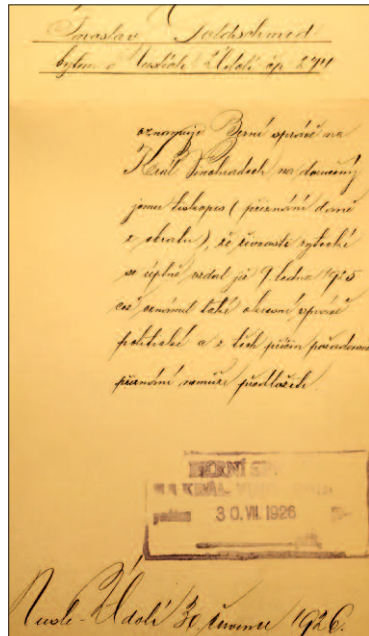
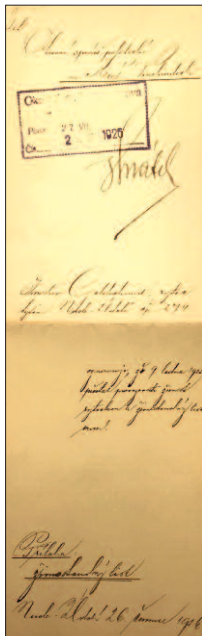
4 • FILATELIE 6/2015

V té době už zuřila Velká válka, kterou JG strávil v tiskárně v Kladně, kde se vyráběly materiály pro armádu. Vojně však neunikl. Podle pracovního průkazu ze 40. let vykonal presenční vojenskou službu v letech 1917 – 20, propuštěn byl v hodnosti vojín.

10	Presenční vojenská služba	od 1917	propuštěn v hodnosti vojín
11	Vyznamenán(a) v národ. soutěži ve výstavbě republiky	do 1920	me

Po jejím skončení se jako správný gründer – jistě po vzoru otce – rozhodl postavit na vlastní nohy. S investorem Josefem Krátkým založili firmu Ocelogravura, která však neměla dlouhého trvání, skončila už v roce 1922. Ani pak se JG jako soukromníkovi asi moc nedařilo, v roce 1926 oznamuje písemně Okresní správě politické na Královských Vinohradech, „že již 9. ledna 1925 přestal provozovati živnost ryteckou a živnostenský list vrací“.

Ve stejné věci napsal i tamní berní správě, a tak víme, že tehdy bydlel v Nuslích, v Údolní ulici č. 274.

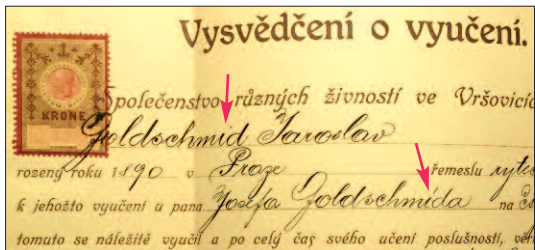
V roce 1923, tedy doslova v Kristových letech (bylo mu tehdy třiatřicet), se v životě JG udály dvě důležité věci: 1. ledna nastoupil do zaměstnání v České grafické unii a o nějakou dobu později se oženil. Oba svazky mu shodou okolností vydržely stejnou dobu, sedmadvacet let, do roku 1950, kdy jako šedesátiletý odovděl a odešel do důchodu (v ČGU pak ještě po dva roky působil jako penzista). Sám si o svém profesním působení zhotovil na sklonku života přehled, jen tak, tužkou na kousku papíru (poslední záznam vpravo dole je zjevně nepřesný, místo 33 má být uvedeno 23 let, což by vznik lístku datovalo do roku 1975, tedy dva roky před smrtí JG).

Zobrazování
 od 1.9.1908 u obce 4 roky
 od 1.9.1908 u obce 3 roky
 do 14.8.1911
 od 14.8.1911 viden 1 rok
 do 10.8.1912
 od 11.8.1912 u obce 3 roky
 do 1.8.1915
 od 1915 do 1918 2 a 3/4 roku měření oválky
 od r. 1923 grafické 27 let
 do r. 1950
 od r. 52 typografické 23 let
 do dnes

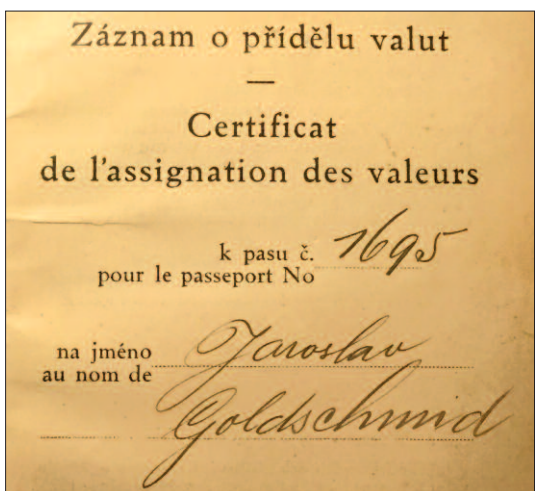
Jeho paní se jmenovala Marie a její podoba se dochovala na olejomalbě, kterou měl JG pověšenu ve svém bytě.

Z dochovaných dokladů víme, že v průběhu let JG i jeho otec na čas změnili své příjmení – z původního Goldschmied, jak je uvedeno na křesťních listech, vypustili „e“, tedy na Goldschmid, nebo Goldschmíd. S oběma variantami s „-id“ i „-íd“ se můžeme setkat už na Vysvědčení o vyučení z roku 1911.

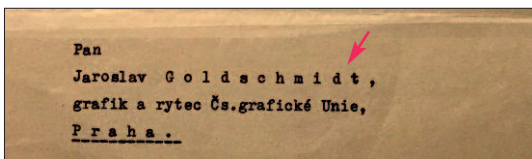

Jako Goldschmid je JG uveden a podepsán na korespondenci s berní správou v polovině dvacátých let i ve svém cestovním pasu z let třicátých, a tak bylo obsaženo v hlavičce jeho dopisního papíru z té doby.

Důvod těchto změn neznáme, víme však, že později se vrátil k původní podobě příjmení, jak vyplývá z pozdějších dokladů. Tady to uvádím především jako poznámku pro případné budoucí badatele, kteří by se s různou podobou příjmení mohli setkat v pramenech.

Pro úplnost zmiřme ještě dvě podoby zachycené v dokladech Čs. pošty. Na koncesi rozhlasové stanice z roku 1926 je uveden jako Goldšmíd, v adrese dopisu ministra spojů z roku 1949 jako Goldschmidt; v obou případech jde zjevně o omyl.

Adresa z dopisu ministra pošt Neumanna z 24. listopadu 1949 (celé znění dopisu jsme uveřejnili ve F4/2015, str. 8).

Pro nás filatelisty je samozřejmě nejdůležitějším úsekem života JG doba, kdy působil jako tvůrce našich známek, kuponů, FDC a celin, především jako jejich rytec, ale i autor jejich grafické úpravy. Do roku 1950 (a pak ještě asi dva roky jako důchodce) v tiskárně Česká grafická Unie, od roku 1952 do své smrti jako výtvarník na volné noze.

Den vstupu do zaměstnání	Jméno a adresa zaměstnavatele, druh závodu (razítko fy. a podpis)	Potvrzení závodní rady (důvěrníka)
1	2	3
11. 1928	ČESKÁ GRAFICKÁ UNIE Praha II, Svobodova ulice 1 telefon 840-49 až 340-48	Závodní rada ČESKÉ GRAFICKÉ UNIE V PRAZE Pracovní úř. úřad

Traduje se, že do České grafické unie byl JG přijat na základě precizně rytecky provedené hlavičky dopisního papíru, která se líbila jejímu řediteli. Měl být posílán oddělení tisku poštovních známek. O ten tehdy usilovaly dva podniky, vedle ČGU i zavedená tiskárna Haase. Oběma ministerstvo pošt a telegrafů svěřilo výrobu prvních čs. vydání, Unii zejména Hradčany, Haasemu přetisk Pošta československá 1919. Výroba poštovních známek byla samozřejmě prestižní a ziskovou zakázkou, která mohla firmám sloužit i jako prvotřídní reference v zahraničí, proto se obě tiskárny snažily ukázat v co nejlepším světle. Po primitivním

knihtisku a choulostivé neotypii přišly na řadu logicky měditisk a ocelotisk, tedy techniky používané pro tisk známek běžně v zahraničí. Tiskárna Haase získala od státu zakázku na zhotovení Jubilejní série k 5. výročí vzniku republiky, s portrétem TGM podle návrhu Maxe Švabinského, která měla být tištěna galvanoplasticky. Unie kontrovala nabídkou tisku z plochých ocelových desek na stroji Hummel. K tomu samozřejmě potřebovala talentovaného a zkušeného rytce, kterého našla v JG.

Je velká škoda, že se nenašel nikdo, kdo by ho v té době vyzpovídal a zanechal nám o této důležité etapě naší známkové tvorby podrobnější zprávu. Hořec-Habr v článku k rytcovému pětadesátinám uvádí, že JG v roce 1923 podle stejného Švabinského návrhu zhotovil jinou rytinu s portrétem Masaryka, která pak byla v roce 1925 použita pro emisi k prezidentovým pětadesátinám. A to je druhé jubileum zmíněné v titulu – od té doby uplynulo rovných devadesát let.

Jaroslav Goldschmidt je tedy považován za autora první rytiny pro československou známku tištěnou ocelotiskem, zpočátku plochým, později rotačním, na lisu Stickney. Ve zmíněném článku po půlstoletí vzpomíná, jaké potíže tehdy byly s její výrobou. „*Jsou už to léta, takže si každou podrobnost nepamatuju. Vím, že s tím měla tiskárna velké soužení. Vyrýl jsem původní rytinu a Max Švabinský ji schválil, ale výsledky byly zpočátku žalostné. Ne a ne to pořádně vytisknout.*“ Musel mnohokrát upravovat a prohlubovat rytinu, až se zdá, že se mu nakonec snad ani nelíbila. „*Myslím, že se tím vším původní rytina kazila, protože jemné čáry zhrubly a z nítek se musely dělat strouhy, aby tam barva držela.*“ Nakonec se ukázalo, že na vině nebyla rytina, ale nevhodná barva, doslova „*nějaký pomíchaný lak, a proto že se to slepuje.*“ Výsledkem byla řada dnešních odlišných typů, zejména u nejběžnější hodnoty 1 Kč.

Těžkosti se ale podařilo překonat, ČGU se stala monopolním dodavatelem čs. poštovních známek a JG v ní byl ustanoven vedoucím oddělení pro tisk cenin. V poválečném pracovním průkazku ze dne 29. 8. 1947 je jeho zařazení popsáno takto: *Rytec cenin a faktor odd. pro tisk poštov. známek.*

d	Odborné znalosti	<i>Profesní umění a faktory odp. pro listy poštov. jmenem v odd.</i>
Pracovní průkaz vydán dne 29. VIII. 1947 194		
Kulaté razítko okr. úřadu ochrany práce (pobočky)		Podpis

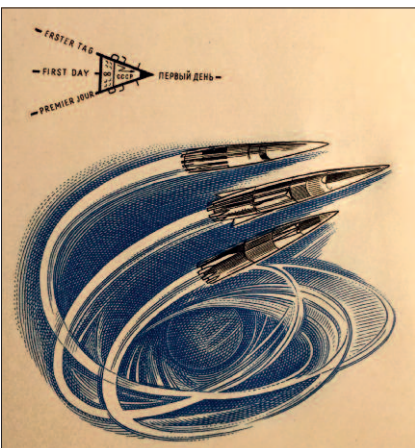
Paradoxně však jeho první – a úspěšné – vystoupení na poli naší známkové tvorby bylo na dlouho i posledním – alespoň jak je to zaznamenáno v odborné filatelistické literatuře. O rok později totiž přišel do ČSR z Finska rytec Karel Seizinger, který pak ryl všechny naše známky; v roce 1934 k němu přibyl Bohumil Heinz. JG s nimi spolupracoval, zejména při dokončování partií rytin mimo hlavní obraz, na to měl dokonce zvláštní reprodukční přístroj – pantograf (na snímku, i když v pozdější době), kterým bravurně zhotovoval různé gravury a nápisy, samozřejmě i na jiných ceninách, které tu tiskli.

Snad tehdy vzniklo skromně znějící přízvisko *dělník rytiny*, které by on sám však jistě nevnímal jako pejorativní, ale naopak dobře vystihující jeho neokázalý a pokorný přístup k práci, která byla jeho celoživotní láskou.

Neschovával si však zkusmé otisky, takže je dnes těžké - a možná dokonce i nemožné – zjistit, co je jeho práce, na jakých známkách se vlastně posílel jako spoluautor. Sám o tom Hořcovi už v souvislosti s emisí 1925 řekl: „Ani jedinou známku byste u mě z té doby ne našel. Tiskárna mi nic nedala, to se tehdy nedělo, a tajně jsem si to nechtěl brát.“

K rytí celých známek se dostal zase až po Seizingerově odchodu do ciziny a Heinzově úmrtí, tedy za protektorátu, a zůstal u nich i po osvobození. V Unii, později i doma, na volné noze, jich vyrýl péknou řádku, našich i pro zahraniční poštovní správy. Vedle toho vytvořil dlouhou řadu rytin pro obálky dne vydání, naše i zahraniční, a pro nejrůznější další ceniny, například pro kupony na tramvajenky.

Zajímavým úsekem tvorby JG jsou rytiny pro zahraniční ceniny.

Málo známo je, že se JG podílel na přípravě reprezentačních alb, která na přelomu 40. a 50. let nechával zhotovovat ministr pošt Neumann pro prezidenta Gottwalda, jeho zetě ministra Čepičku a možná i pro další funkcionáře. Dokladem je osobní dopis ministra z roku 1949, adresovaný JG (byl vyobrazen v F4/15 na s. 8). V těchto albech byly otištěny rytiny známek nových emisí, a dnes patří k mimořádným vzácnostem té doby.

Samostatná známková tvorba JG ze 40. až 70. let je filatelistům dobře známa, informace o ní lze snadno najít v katalogích. Složitější je to s grafickou výzdobou obálek dne vydání, kde je stále řada otázníků.

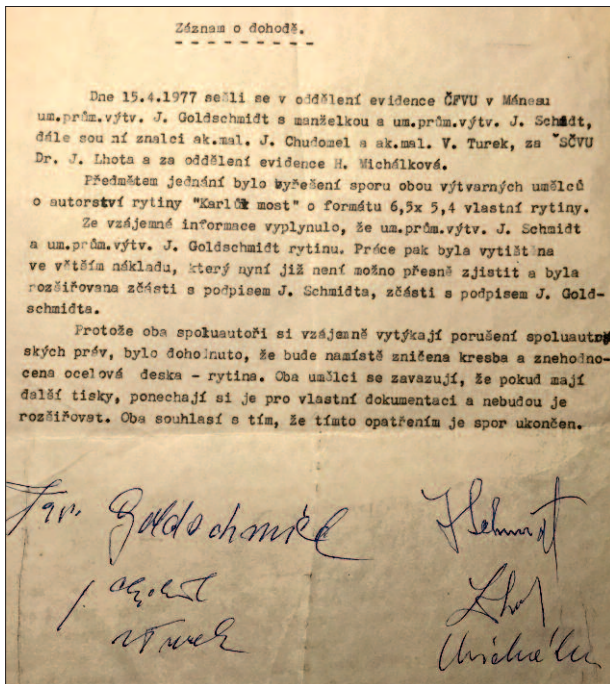
Z výzdoby obálek dne vydání si ukažme jednu zajímavou, a přitom málo známou - k 15. výročí února, tedy z roku 1963 (Pof. FDC 1291+3). Při jejím rytí došlo k chybě, které si nikdo nevšiml, nejspíš až do chvíle, kdy se na vytištěné obálky měly lepit známky. Chyba to byla kuriózní a věc choulostivá, protože ve zkratce názvu tehdejší vládnoucí strany: místo „KSČ“ bylo uvedeno „KŠČ“. Posunutí háčku nad vedlejší

písmeno zkratku proměnilo v citoslovce, navíc s jednoznačně odmítavým zabarvením. Není tedy divu, že rytina byla opravena (předpokládám, že háček nad S byl vyplněn amalgámem a nad vedlejším C vyryt háček nový), obálky znovu vytištěny a distribuovány. O existenci chybotisku jsem neměl tušení, a nepodařilo se mi ani zjistit, zda a případně jaké měl jeho vznik důsledky pro JG a odpovědné pracovníky pošty a tiskárny. V každém případě jde o vhodný podnět na doplnění VII. svazku 9. dílu Monografie.

I u známek se však nepochybně podílel na řadě rytin, u nichž pak bylo uváděno jen jméno hlavního autora, zatímco spoluautorský podíl JG zůstal nezveřejněn. Nekonfliktní povaha a zaměření na samotný proces tvorby způsobovaly, že mu to snad ani nevadilo. Přesto je doložen případ, kdy se ohledně rytiny dostal do vážného sporu s kolegou Jindřichem Schmidtem. Šlo v něm o rytinu Karlův most, pro kterou Schmidt připravil rozkresbu a JG ji pak vyryl. Šlo o velmi zdařilé dílo, které bylo mnohokrát použito k tisku při různých příležitostech, včetně filatelistických, přičemž jako autor byl v části případů uváděn Schmidt, v části Goldschmied. Po déletrvajícím nepřijemném sporu se 15. dubna 1977 oba sešli na půdě Českého fondu výtvarných umění, a výsledkem jednání byl

kuriózní závěr – že rytecká deska bude zničena! To se pak skutečně stalo, přeškrtným rydlem, jak se můžete přesvědčit na její fotografii.

Pro úplnost zmiňme, že v té době bylo Goldschmiedovi bezmála 87 let a Schmidtovi osmdesát...

Ale vraťme se k osobnímu životu. Už jsme uvedli, že JG ovdověl v roce 1950. O pět let později se znovu oženil - to bylo v roce 1955, tedy před rovnými šedesáti lety, což je třetí jubileum uvedené v titulků. Jeho druhá žena se rovněž jmenovala Marie a dosud bezdětný JG s ní na stará kolena vyžehnil syna a malou vnučku.

Svatební hostina byla v hotelu Alcron a upomínku na to máme v podobě jídelního lístku.

10. 9. 1955

ALCRON PRAHA

AKenu

Ruská vejce oblož. šunkou
Slepičí polévka s masem
Kuře na šampionech, vař. bramb., kompot
Beefsteak Rossini, pom. frit, mích. salát
Cokoládový Plumberry dort
Mocca

Modrý salonek

Svátební hostina
novomanželů
Goldschmiedových

Výška 172
Taille 172
Pocet 172

Barva očí šedomodrá
Couleur des yeux grise-bleue
Haer raas

Děti - Enfants - Дети

Podpis
Signature
Firma

Taroslav Goldschmied

To byla v jeho životě velká změna, byl sice už pán v letech, ale koupil si auto, bílozelenou sportovní Felicii, aby rodina mohla jezdit na výlety, hlavně na hrady a zámky, jak bylo tehdy zvykem. Jeho vnučka vzpomíná, jak na cestě vždycky někde zastavili, třeba i v otevřené krajině, sedli si v příkopu a vypili kávičko. Auto využíval i k cestám k vodě, byl rybářem, i když víc než úlovek lákal ho na břehu řeky klid.

JG vůbec rád cestoval, několikrát byl v zahraničí, jak dosvědčují dochované cestovní pasy z údobí první republiky i poválečné.

I v pokročilém věku se nevyhýbal dobrodružství a legraci, jak ukazuje fotografie z jízdy na velbloudech.

V letech 1953-64 byly SPZ u nás jednotné, takže JG obdržel v Praze značku „RY“.

Za svého života JG vystřídal mnoho adres a bydlel radě bytů v různých částech Prahy, vždycky však toužil po vlastním domě, kde by mohl v klidu žít a pracovat. I to se mu nakonec povedlo, v klidné části pražské Krče si postavil vilku, kde měl svou pracovnu a mohl si vyjít i na zahrádku.

Jeho pracovna byla v přízemí, za oknem vpravo do ulice. Tady trávil dlouhé hodiny skloněn nad ryteckou destičkou, a vnučka v žertu říkal, že má každé oko jinak, jak pořád mžourá do lupy.

Manželka
Femme

Číslo a datum narození
Lieu et date de naissance
1880/1938
Praha

Bydliště
Domicile
Praha

Obličej
Visage
prohřebený
oblong

Barva očí
Couleur des yeux
šedá
gris

Barva vlasů
Couleur des cheveux
šedá
gris

Zvláštní znamení
Signes particuliers

Jméno
Nom

Děti - Enfants
Stáří
Age

Pohlaví
Sexe

Podpis majitele
Signature du titulaire
Taroslav Goldschmied

a jeho manželky
et de sa femme

Policejní prezidenta
Pour le Président de Police

Podpis držitele
Signature de l'agent délivrant le passeport

rechný státy evropské a zpět
tous les Etats de l'Europe et retour

Platnost cestovního pasu končí:
Ce passeport expire le:
19. února 1938
après avoir obtenu
à moins de renouvellement.

Vydán v
Délivré à
19. února 1938
Policejní ředitelství v Praze
Direction de Police à Prague

Č. pohraniční kontrolní státní
ČESKÁ REPUBLIKA
29. III. 1938
PŘÍJEZD - ODJEZD

BAV. GRENZKONTROLSTELLE
EINR. 29. III. 1938
FURTH I. WALD

Č. pohraniční kontrolní státní
ČESKÁ REPUBLIKA
31. III. 1938
PŘÍJEZD - ODJEZD

Č. pohraniční kontrolní státní
ČESKÁ REPUBLIKA
27. XII. 1938

Dělník rytiny - ve skutečnosti její mistr - Jaroslav Goldschmied zemřel 3. listopadu 1977, v pozhnaném věku 87 let. Vzešel z Poštovské ulice, která svým názvem symbolicky předurčila, že svůj život profesně spojí s poštovními známkami. Dílo, které za ním zůstalo, nachází své obdivovatele a milovníky dodnes. Nyní už bezmála čtyři desetiletí odpočívá na hřbitově v Praze - Podolí, na dohled od Kavčích hor, vlastně v ulici, kde před lety sám bydlel...

Nad jménem JG na pomníku je uvedeno Marie Goldschmiedová - tak se jmenovaly jeho první i druhá manželka, a obě jsou tu pod společným označením také pohřbeny. Dvojice jmen dole patří vyženěnému synovi a jeho ženě. Na soklu stála původně soška anděla z bílého matného mramoru, kterou koupil JG ve starožitnostech na hrob své první ženy. Jak to tak bývá, někdo ji za čas ukradl, takže na jejím místě teď leží plastový andělíček...

JG v době, kdy působil v Unii, a vzpomínka na tvorbu jeho prvních známek.

Článek byl převzat z katalogu výstavy Chomutov; autorem upraven a rozšířen.

7. března 1925 vyšly čtyři známky s portrétem prezidenta T.G.Masaryka k jeho narozeninám. Vytiskla je Grafická unie ocelotiskem z plochých galvanických desek, které byly pocelovány. K tisku sloužil stroj Hummel, ale brzy se ukázalo, že vedení podniku nevěnovalo dostatečnou péči přípravě tisku a nezvolilo správné barvy. Bylo spousta makulatury, rytina se v některých místech zalévala, protože místo tiskové barvy se používalo dokonce i laků. Nebyly ani zkušenosti s tiskem známek.

Když jsem vyrýl rytinu, autor návrhu profesor Max Švabinský ji schválil. Byl jsem v Unii zaměstnán a myslel jsem si, že si budu moci trochu na tisk dohlédnout. Jenže k tomu mě nepustili, ale když jim to nešlo, přišli za mnou, abych rytinu poopravil zejména ve spodních partiích známky. A tak jsem na tom pracoval až do roku 1927 a upravoval drobné maličkosti v rameni portrétu, v hodnotovém štítku i jinde. Proto vzniklo mnoho typů rytiny.

Byla to má první a nadlouho i poslední rytina poštovní známky. Teprve za války a hlavně po roce 1945 jsem se zcela věnoval rytí československých poštovních známek.